

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2024 оны ... дугаар
сарын ... ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЭРҮҮГИЙН ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Эрүүгийн хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл нэмсүгэй:

1/7.5, 7.6, 7.7, 7.8 дугаар зүйл:

**“7.5 дугаар зүйл. Албадан эмчлэх аюулгүй байдлын
арга хэмжээний төрөл**

1. Шүүх албадан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээ хэрэглэх шаардлагатай гэж үзвэл тухайн этгээдийн сэтгэцийн эрүүл мэндийн байдал, үйлдсэн гэмт хэргийн нийгмийн аюулын шинж чанар, хэр хэмжээг харгалзан уг арга хэмжээний төрлийг сэтгэц эмгэг судлалын шинжээчийн дүгнэлтийг үндэслэн тогтооно.

2. Албадан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээ дараах төрөлтэй байна:

- 2.1. хамгаалах зорилгоор тусгаарлан эмчлэх;
- 2.2. сэтгэцийн эмгэг судлаачийн хяналтад эмчлэх;
- 2.3. донтох зуршлын эсрэг эмчилгээ хийх;
- 2.4. сэтгэцийн эмнэлэгт хэвтүүлэн эмчлэх.

3. Хамгаалах зорилгоор тусгаарлан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээг сэтгэцийн эмгэг, мансуурах, согтуурах донтой байдлын улмаас гэмт хэрэг үйлдсэн хүний сэтгэцийн байдлыг тогтоох, өөртөө болон бусдад аюул учруулахаас урьдчилан сэргийлэх зорилгоор хэрэг хянан шийдвэрлэх хүртэлх хугацаанд харуул хамгаалалт бүхий эмнэлгийн байгууллагад тусгаарлан байлгах тохиолдолд хэрэглэнэ.

4. Сэтгэцийн эмгэг судлаачийн хяналтад эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээг сэтгэцийн эрүүл мэндийн байдал нь тогтвортой, хөнгөн хэлбэрийн сэтгэцийн өвчтэй боловч хэрэг хариуцах чадвартай хүнийг сэтгэцийн эмчийн хяналтад гадуур, эсхүл хорих ангийн байрлалд албадан эмчлэх тохиолдолд хэрэглэнэ.

5. Донтох зуршлын эсрэг эмчилгээ хийх аюулгүй байдлын арга хэмжээг согтуурах, мансуурах донтой хүнийг гэмт хэрэг, зөрчил үйлдэхээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор оногдуулсан ял дээр нэмж хэрэглэнэ.

6.Донтох зуршлын эсрэг эмчилгээг гадуур эсхүл хэвтэн эмчлүүлж хийлгэж болох ба эмгэгийн шинж байдлаас нь хамаарч ердийн, эсхүл тусгай тасагт эмчилж болно.

7.Сэтгэцийн эмнэлэгт хэвтүүлэн эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээг гэмт этгээдийн сэтгэцийн эрүүл мэндийн байдал, үйлдсэн гэмт хэргийн нийгмийн аюулын шинж чанар, хэр хэмжээг харгалзан тусгай хамгаалалт бүхий нөхцөлд албадан эмчилнэ.

8.Сэтгэцийн эмнэлэгт хэвтүүлэн эмчлэх албадлагын арга хэмжээ нь ердийн болон тусгай тасагтай байна:

8.1.ердийн тасагт хөнгөн гэмт хэрэг үйлдсэн, сэтгэцийн эрүүл мэндийн байдал нь тогтворжсон боловч хэвтүүлэн эмчлэх шаардлагатай хүнийг ердийн хамгаалалт бүхий нөхцөлд албадан эмчилнэ.

8.2.тусгай тасагт гэмт этгээдийн сэтгэцийн эрүүл мэндийн байдал, үйлдсэн гэмт хэргийн нийгмийн аюулын шинж чанар, хэр хэмжээг харгалзан өндөржүүлсэн хамгаалалт бүхий нөхцөлд албадан эмчилнэ.

9.Ердийн болон тусгай тасагт эмчлэхэд тухайн гэмт этгээдийг дахин гэмт хэрэг үйлдэх, өөртөө болон бусдад аюул учруулах боломжгүй нөхцөлд байлгана.

7.6 дугаар зүйл.Албадан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээний хугацаа

1.Албадан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээ хэрэглэх шаардлагатай гэж шүүх үзвэл тухайн этгээдийн сэтгэцийн эрүүл мэндийн байдал, үйлдсэн гэмт хэргийн нийгмийн аюулын шинж чанар, хэр хэмжээг харгалзан сэтгэц эмгэг судлалын шинжээчийн дүгнэлтийг үндэслэн тогтооно.

2.Албадан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээ хэрэглэсэн бол нэг жил тутам сэтгэцийн эрүүл мэндийн төв эмнэлгийн магадлан тогтоох комисс өвчний шинж байдлын талаар дүгнэлт гаргаж, шүүх уг дүгнэлтийг харгалзан хугацааг сунгах, өөрчлөх, зогсоох эсэхийг шийдвэрлэнэ.

3.Донтох эмгэг судлалын тасагт албадан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээ хэрэглэх хугацаа 12 сар хүртэл байна.

4.Хорих ял шийтгэгдсэний дараа сэтгэцийн өвчний улмаас хэрэг хариуцах чадваргүй болсон этгээдэд шүүх эмнэлгийн байгууллагын дүгнэлтийг үндэслэн албадан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээ хэрэглэсэн бол ялтны эдлээгүй үлдсэн хорих ялтай тэнцүү хугацаагаар хэрэглэнэ.

5.Албадан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээ хэрэглэх дээд хугацаа нь Эрүүгийн хуулийн тусгай ангид заасан тухайн гэмт хэрэгт оногдуулж болох хорих ялын дээд хэмжээнээс хэтэрч болохгүй.

7.7 дугаар зүйл.Албадан эмчлэх аюулгүй арга хэмжээг өөрчлөх, зогсоох

1.Албадан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээний төрлийг өөрчлөх, зогсоох эсэхийг шүүх шинжээчийн дүгнэлтийг үндэслэн шийдвэрлэнэ.

2.Гэмт хэрэг үйлдэх үедээ хэрэг хариуцах чадваргүй байсны улмаас албадан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээ авагдсан хүний хэрэг хариуцах чадваргүй байдал арилсан бол шүүхээс уг арга хэмжээг зогсоох тухай шийдвэр гаргана.

3.Гэмт хэрэг үйлдэх үедээ хэрэг хариуцах чадвартай байсан боловч хэрэг шалган шийдвэрлэх үед хэрэг хариуцах чадваргүй болсны улмаас албадан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээ авагдсан хүний хэрэг хариуцах чадваргүй байдал арилсан бол шүүхээс уг албадлагын арга хэмжээг зогсоож, ял оногдуулна.

4.Донтох эмгэг судлалын тасагт албадан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээ хэрэглэх хугацаа дууссан, эсхүл эмчлэгдсэн бол уг арга хэмжээг зогсооно.

5.Энэ хуулийн 7.6 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсэгт заасан хугацаа дууссан бол шүүх албадан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээг зогсоох шийдвэр гаргаж, асран хамгаалагч, эсхүл асрамжийн төвд шилжүүлэх шийдвэр гаргана.

6.Гэмт хэрэг үйлдэх үедээ хэрэг хариуцах чадваргүй байсан хүний сэтгэцийн байдал нь өөртөө, бусдад аюул учруулахааргүй бол шүүх албадан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээ хэрэглэхгүйгээр сэтгэцийн эрүүл мэндийн холбогдох байгууллагад эмчлүүлэх, эсхүл асран хамгаалагчид халамжлуулахаар шилжүүлж болно.

7.8 дугаар зүйл.Албадан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээ хэрэглэсэн хугацааг тооцох

1.Албадан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээ авагдсан хүн хөөн хэлэлцэх хугацаанд эмчлэгдсэн, хэрэг хариуцах чадваргүй байдал нь арилсан бол шүүхээс түүнд оногдуулсан ялаас албадан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээ авагдсан нэг хоногийг хорих ялын нэг хоногоор тооцон хасаж, үлдсэн ялыг эдлүүлнэ.

2.Албадан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээг ялтны эдлээгүй үлдсэн хорих ялтай тэнцүү хугацаагаар хэрэглэх бөгөөд хэрэг хариуцах чадваргүй байдал уг хугацааны дотор арилсан бол шүүх эдлээгүй үлдсэн хорих ялыг биечлэн эдлүүлэхээр шийдвэрлэнэ.

3.Хорих ял шийтгүүлсэн согтуурах, мансуурах донтой этгээдийн ялын хугацаанд албадан эмчлэх арга хэмжээ хэрэглэсэн хугацааг оруулан тооцно.

4.Хамгаалах зорилгоор эмчийн хяналтад тусгаарлан эмчилсэн хугацааг хорих ял эдэлсэн болон албадан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээ хэрэглэсэн хугацаанд оруулан тооцно.

5.Хорихоос өөр төрлийн ялтай зэрэгцүүлэн сэтгэцийн эмгэг судлаачийн хяналтад гадуур эмчлэх арга хэмжээ авагдсан этгээдийн эмчилгээний хугацааг шүүхийн шийдвэр гарсан өдрөөс эхлэн тооцно.”

2/29.12 дугаар зүйл:

“29.12 дугаар зүйл.Хүнийг хүчээр алга болгох

1.Төрийн албан хаагч, төрөөс эрх олгогдсон, зөвшөөрөл авсан этгээд хүнийг хууль бусаар саатуулсан, баривчилсан, хорьсон, хулгайлсан, хууль бусаар нууж эрх чөлөөг нь хязгаарласан, эсхүл хорьсон, эрх чөлөөг нь хязгаарласан талаарх мэдээллийг нууж, мэдээлэл өгөхөөс татгалзаж эрх чөлөөг нь хязгаарласны улмаас бусдын хууль ёсны эрх, ашиг сонирхолд нь хохирол, хор уршиг учруулсан нь энэ хуулийн тусгай ангид заасан бусад гэмт хэргийн шинжгүй бол нэг жилээс таван жил хүртэл хугацаагаар хорих ял шийтгэнэ.

2.Энэ гэмт хэргийг удирдах албан тушаалтан үйлдсэн, тушаал, даалгавар өгсөн, эсхүл доод шатны албан тушаалтан хүнийг хүчээр алга болгох гэмт хэрэг үйлдсэн, эсхүл үйлдэх гэж байгааг мэдсээр байж үл тоомсорлосон, зохих ёсоор биелүүлээгүй, эсхүл хүчээр алга болгох гэмт хэрэг үйлдэгдэж байгааг эрх бүхий байгууллагад мэдэгдээгүй бол хоёр жилээс таван жил хүртэл хугацаагаар хорих ял шийтгэнэ.

3.Энэ гэмт хэргийг:

3.1.хүүхэд, биеэ хамгаалж чадахгүй, жирэмсэн эмэгтэй, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн гэдгийг мэдсээр байж, эрхшээлдээ байгаа хүний эсрэг;

3.2.хоёр, түүнээс олон хүний эсрэг үйлдсэн бол хоёр жилээс найман жил хүртэл хугацаагаар хорих ял шийтгэнэ.

4.Энэ гэмт хэргийг:

4.1.хохилогчийн эрүүл мэндэд хүнд хохирол учруулж;

4.2.зохион байгуулалттай гэмт бүлэг үйлдсэн бол таван жилээс арван хоёр жил хүртэл хугацаагаар хорих ял шийтгэнэ.

5.Энэ гэмт хэргийн улмаас хохирогч нас барсан бол арван хоёр жилээс хорин жил хүртэл хугацаагаар хорих ял шийтгэнэ.

Тайлбар:-Хууль бусаар саатуулсан, баривчилсан, хорьсон, хулгайлсан, эсхүл хууль бусаар нууж эрх чөлөөг нь хязгаарласан хүнийг сайн дураараа сулласан, суллахад хууль сахиулах байгууллагатай хамтран ажилласан, туслалцаа үзүүлсэн бол эрүүгийн хариуцлагыг **хөнгөрүүлэх үндэслэл болно.**”

2 дугаар зүйл.Эрүүгийн хуулийн дараах зүйлийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/6.3 дугаар зүйл:

“6.3 дугаар зүйл.Хэрэг хариуцах чадвар

1.Хэрэг хариуцах чадварыг алдагдуулдаггүй сэтгэцийн эмгэг, түр сарнилын улмаас өөрийн үйлдлийн бодит шинж чанарыг ухамсарлах, үйлдлээ удирдах, жолоодох чадварт тодорхой хэмжээгээр нөлөөлж байгаа сэтгэцийн өөрчлөлтийг хэрэг хариуцах хязгаарлагдмал чадварт тооцно.

2.Хэрэг хариуцах хязгаарлагдмал чадвартай байх үедээ энэ хуульд заасанхүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг, энэ хуулийн 10.2 дугаар зүйл, 10.5 дугаар зүйлд заасан гэмт хэрэг үйлдсэн хүнд ял оногдуулахын зэрэгцээ албадан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээ хэрэглэнэ.”

2/6.10 дугаар зүйл:

“6.10 дугаар зүйл.Цагдан хоригдсон болон хамгаалах зорилгоор эмчийн хяналтад тусгаарлан эмчилсэн хугацааг тооцох

1.Шүүх баривчлагдсан, цагдан хоригдсон, хамгаалах зорилгоор эмчийн хяналтад тусгаарлан эмчилсэн хугацааг ялтны эдлэх ял болон албадан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээ хэрэглэсэн хугацаанд оруулан тооцно.

2.Баривчлагдсан, цагдан хоригдсон, хамгаалах зорилгоор эмчийн хяналтад тусгаарлан эмчилсэн нэг хоногийг торгох ялын арван таван нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, нийтэд тустай ажил хийлгэх ялын найман цагаар, зорчих эрхийг хязгаарлах ялын нэг хоногоор, хорих ялын нэг хоногоор тооцож эдлэх ялаас хасна.”

3/7.4 дүгээр зүйл:

“7.4 дүгээр зүйл.Албадан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээ хэрэглэх

1.Албадан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээ нь энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан нөхцөл байдалд гэмт хэрэг үйлдсэн хүнийг эмчлэх, гэмт хэрэг дахин үйлдэх, өөртөө болон бусдад аюул учруулахаас урьдчилан сэргийлгэх зорилготой байна.

2.Гэмт хэрэг үйлдэх үедээ дор дурдсан нөхцөл байдалд байсан хүн өөртөө болон бусдад аюул учруулахаар бол шүүх албадан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээ хэрэглэх шийдвэр гаргана.

2.1.хэрэг хариуцах чадваргүй, сэтгэцийн хувьд өөрийн үйлдэл, эс үйлдэхүйн бодит аюулын шинж чанарыг бүрэн ухамсарлаж, удирдан жолоодох чадваргүй байсан;

2.2.хэрэг хариуцах чадвартай боловч гэмт хэрэг үйлдэх үедээ сэтгэцийн эмгэг, түр саатлын улмаас өөрийн үйлдлийн бодит мөн чанарыг ойлгож, ухамсарлах чадваргүй байсан;

2.3.гэмт хэрэг үйлдсэний дараа сэтгэцийн хувьд хэрэг хариуцах чадваргүй болсон;

2.4.бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг үйлдсэн хүн бэлгийн гаж зан үйлийн эмгэгтэй болох нь шүүх сэтгэц эмгэг судлалын дүгнэлтээр тогтоогдсон;

2.5.согтуурсан, мансуурсан үедээ гэмт хэрэг үйлдсэн хүн согтуурах, мансуурах донтой болох нь шүүх сэтгэц эмгэг судлалын дүгнэлтээр тогтоогдсон.

3.Энэ зүйлийн 2 дахь хэсгийн 2.2, 2.4, 2.5-д заасан нөхцөл байдалд гэмт хэрэг үйлдсэн хүнд ял оногдуулахын зэрэгцээ албадан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээ хэрэглэж болно.

4.Хорих ял шийтгэгдсэний дараа сэтгэцийн өвчний улмаас хэрэг хариуцах чадваргүй болсон этгээдэд шүүх эмнэлгийн байгууллагын дүгнэлтийг үндэслэн албадан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээ хэрэглэнэ.

5.Албадан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээ авагдсан хүнд оношилгооны болон эмчилгээний туршилт хийхийг хориглоно.

6.Гэмт хэрэг үйлдэх үедээ хэрэг хариуцах чадваргүй байсан хүний сэтгэцийн байдал нь өөртөө болон бусдад аюул учруулахааргүй бол шүүх албадан эмчлэх аюулгүй байдлын арга хэмжээ хэрэглэхгүйгээр сэтгэцийн эрүүл мэндийн холбогдох байгууллагад эмчлүүлэх, эсхүл асран хамгаалагчид халамжлуулахаар шилжүүлж болно.”

4/13.13 дугаар зүйл:

“13.13 дугаар зүйл.Албадан хөдөлмөрлүүлэх

1.Бусдад хүч хэрэглэж, хүч хэрэглэхээр заналхийлж, илт хохиролтой болзол, нөхцөл тулгаж, эсхүл хөрөнгө чинээ, эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээлтэй байдал, гэр бүлийн таагүй орчин, амьдрал ахуйн бусад хүнд байдлыг далимдуулан эрхшээлдээ оруулж хүсэл зоригийн эсрэг, эсхүл цалин хөлсгүй хөдөлмөр эрхлүүлсэн бол таван мянга дөрвөн зуун нэгжээс хорин долоон мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгох, эсхүл хоёр зуун дөчин цагаас долоон зуун хорин цаг хүртэл хугацаагаар нийтэд тустай ажил хийлгэх, эсхүл нэг жилээс таван жил хүртэл хугацаагаар зорчих эрхийг хязгаарлах, эсхүл нэг жилээс таван жил хүртэл хугацаагаар хорих ял шийтгэнэ.

Тайлбар: Албадан хөдөлмөрт шүүхийн шийтгэх тогтоолыг үндэслэн гүйцэтгүүлж буй нийтэд тустай ажил хамаарахгүй.”

5/13.4 дүгээр зүйл:

“13.4 дүгээр зүйл.Хүнийг хууль бусаар хорих

1.Хүнийг хууль бусаар хорьсон нь хүнийг хүчээр алга болгох гэмт хэргийн шинжгүй бол нэг мянга гурван зуун тавин нэгжээс арван мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгох, эсхүл зургаан сараас гурван жил хүртэл хугацаагаар зорчих эрхийг хязгаарлах, эсхүл зургаан сараас гурван жил хүртэл хугацаагаар хорих ял шийтгэнэ.

2.Энэ гэмт хэргийг:

2.1.бүлэглэж;

2.2.хүч хэрэглэж;

2.3.зэвсэг, зэвсгийн чанартай зүйл хэрэглэж;

2.4.хүүхэд, биеэ хамгаалж чадахгүй, жирэмсэн эмэгтэй, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн гэдгийг мэдсээр байж, эрхшээлдээ байгаа хүний эсрэг;

2.5.хоёр, түүнээс олон хүний эсрэг үйлдсэн бол нэг жилээс таван жил хүртэл хугацаагаар зорчих эрхийг хязгаарлах, нэг жилээс таван жил хүртэл хугацаагаар хорих ял шийтгэнэ.

3.Энэ гэмт хэргийг:

3.1.найм, түүнээс дээш жилийн хугацаагаар хорьсон;

3.2.зохион байгуулалттай гэмт бүлэг үйлдсэн бол хоёр жилээс найман жил хүртэл хугацаагаар хорих ял шийтгэнэ.”

6/14.1 дүгээр зүйлийн 2, 3 дахь хэсэг:

“2.Энэ гэмт хэргийг:

2.1.боловсролын байгууллагын орчинд;

2.2.бүлэглэж;

2.3.цахим сүлжээ ашиглаж үйлдсэн бол таван мянга дөрвөн зуун нэгжээс хорин долоон мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгох, эсхүл зургаан сараас гурван жил хүртэл хугацаагаар зорчих эрхийг хязгаарлах ял шийтгэнэ.

3.Энэ гэмт хэргийг албан тушаалын байдлаа ашиглаж үйлдсэн бол нэг жилээс таван жил хүртэл хугацаагаар зорчих эрхийг хязгаарлах, эсхүл нэг жилээс таван жил хүртэл хугацаагаар хорих ял шийтгэнэ.”

7/21.12 дугаар зүйл:

“21.12 дугаар зүйл.Эрүү шүүлт тулгах

1.Төрийн албан хаагч сэжигтэн, яллагдагч, шүүгдэгч, ялтан, хоригдол, хохирогч, гэрч, бусад хүнээс тайлбар, мэдүүлэг авах, мэдээ сэлт гаргуулан авах, хэрэг хүлээлгэх, ял, шийтгэл оногдуулах, айлган сүрдүүлэх, алагчлах зорилгоор өөрөө, эсхүл бусад этгээдийг хатгаж, зөвшөөрөл олгож, эсхүл бусад байдлаар тухайн үйлдлийг хийхийг зөвшөөрч байгаага илэрхийлж бусдын бие махбод, сэтгэл санааг шаналган зовоосон бол таван мянга дөрвөн зуун нэгжээс хорин долоон мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгох, эсхүл нэг жилээс таван жил хүртэл хугацаагаар хорих ял шийтгэнэ.”

3 дугаар зүйл.Эрүүгийн хуулийн 7.5,7.6 дугаар зүйлийн дугаарлалтыг 7.9, 7.10 дугаар зүйл гэж өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Эрүүгийн хуулийн 13.4 дүгээр зүйлийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

5 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2024 оны ... сарын ... ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

ТАНИЛЦУУЛГА

Эрүүгийн хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл

Хүний эрх, эрх чөлөөний байдлын талаарх 22 дугаар илтгэлд Эмнэлгийн чанартай албадагын арга хэмжээ ба хүний эрхийн асуудал сэдвээр тусгайлан дүн шинжилгээ хийж, дүгнэлт санал боловсруулсан байна. Ингэхдээ эмнэлгийн чанартай албадагын арга хэмжээ хэрэглэхэд хууль ёсны төлөөлөгчийн оролцоог хангах, төрөл дэглэм, хугацаа тогтоож буй байдлын талаар гаргасан дүгнэлтийг харгалзан үзэж хуулийн төслийг боловсрууллаа.

Түүнчлэн Монгол Улсын нэгдэн орсон Олон улсын гэрээ конвенц, зөвлөмжид:

-Хүчээр алга болгохоос бүх хүнийг хамгаалах тухай конвенцийн хэрэгжилттэй холбогдуулан Хүчээр алга болгох асуудал хариуцсан хорооноос Монгол Улсаас хүргүүлсэн тайланг хэлэлцэж 2021 онд өгсөн зөвлөмжид “Эрүүгийн хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.4-т заасан Хүчээр алга болгох гэмт хэрэг нь Хүчээр алга болгохоос бүх хүнийг хамгаалах тухай конвенцид заасан тодорхойлолт (“**Хүчээр алга болгох**” гэдэг нь алга болсон аливаа хүний эрх чөлөөг хассан явдлыг хүлээн зөвшөөрөхөөс татгалзсан буюу түүний хувь заяаны талаарх мэдээлэл, эсхүл оршин суугаа газрыг нуусны улмаас тухайн хүнийг хуулийн хамгаалалт эдэлж чадахгүй байдалд хүргэхүйцээр **төрийн төлөөлөгчид** буюу төрөөс эрх олгогдсон, дэмжлэг буюу зөвшөөрөл авсан этгээдүүд, эсхүл бүлэг этгээдийн тухайн хүнийг баривчлах, саатуулах, хулгайлах, эсхүл бусад хэлбэрээр эрх чөлөөг нь хасахыг хэлнэ”)-оос агуулгын хувьд ихээхэн зөрүүтэй байгааг анхаарч тодорхойлолтыг конвенцид бүрэн нийцүүлэх;

-Эрүүгийн хуульд уг гэмт хэргийн субъект (хүчээр алга болгох үйлдлийг гүйцэтгэсэн, тушаасан, турхирсан буюу өдөөсөн, сэдсэн, оролцсон буюу хамтарч гүйцэтгэсэн, уг үйлдлийг хянаж байсан, эсхүл доод албан тушаалтны үйлдлийг мэдсэн ч зохих арга хэмжээ аваагүй удирдах албан тушаалтан) болон хүндрүүлэх нөхцөлийг дутуу тодорхойлсон байгааг анхаарч конвенцод бүрэн нийцүүлэх; хүчээр алга болгох гэмт хэргийг конвенцийн 5 дугаар зүйлд нийцүүлэн Хүн төрөлхтний эсрэг гэмт хэрэгт тооцохыг хоёрдмол утгагүйгээр хүлээн зөвшөөрөх;”

-Эрүүдэн шүүх болон бусад хэлбэрээр хэрцгий, хүнлэг бусаар буюу хүний нэр төрийг доромжлон харьцаж шийтгэхийн эсрэг конвенцийн хэрэгжилттэй холбогдуулан НҮБ-ийн Эрүүдэн шүүхийн эсрэг хорооноос Монгол Улсын тайланд өгсөн зөвлөмжид “Эрүүгийн хуулийн 21.12 дугаар зүйлд заасан Эрүү шүүлт тулгах гэмт хэргийн тодорхойлолтыг конвенцийн 1 дүгээр зүйлд заасан “аливаа байдлаар алагчилж, эсхүл айлган сүрдүүлэх, шахалт үзүүлэх зорилгоор эрүүдэн шүүх, мөн гуравдагч этгээдэд хамааралтай байх гэсэнтэй бүрэн нийцүүлэн тодорхойлох” гэж тус тус зөвлөсөн.

Иймд Эрүүгийн хуулийн зарим зохицуулалтыг олон улсын хүний эрхийн гэрээ конвенцид нийцүүлэх шаардлагаар тухайлбал, Эрүүгийн хуулийн Арван гуравдугаар бүлэгт заасан Халдашгүй чөлөөтэй байхын эсрэг зарим төрлийн гэмт хэргийг

хуульчлах тухайлбал, Арван дөрөвдүгээр бүлэгт заасан Хүний хувийн, улс төрийн эрх, эрх чөлөөний эсрэг зарим төрлийн гэмт хэрэг, тухайлбал, ялгаварлан гадуурхах гэмт хэргийн шинжийг өргөжүүлж, олон улсын конвенцид нийцүүлж, хүчээр алга болгох гэмт хэргийг Хүн төрөлхтний эсрэг гэмт хэрэг гэсэн бүлэгт шилжүүлэн тусгалаа.

ХУУЛЬ ЗҮЙ, ДОТООД ХЭРГИЙН ЯАМ